

LÜHIKROONIKA

• 4. juunil toimus Kuressaares Saaremaa maakondlik keelepäev „Saaremaa keelt mandrile ja tagasi”. Keelepäev algas Saaremaa ühisgümnaasiumi õpilase Liisa Õunpuu ettekandega „Värvid rahvaluules”. Veel esinesid Peep Nemvalts (TLÜ, „Oskuskeel ja keeleoskus”), Ülo Tuulik („Saare kirjanik ja ta keelekasutus”), Olavi Pesti (Saaremaa Muuseum, „Johannes Aaviku „Päevaramatu” retseptisioonist”), Jaan Õispuu (Õismäe gümnaasium, „Saaremaa murdeuurija Aadu Toomessalu”) ja Jüri Viikberg (EKI, „Saaremaa keelt mandrile ja tagasi”).

• 6. juunil peeti Tallinnas Underi ja Tuglase Kirjanduskeskuses suvealguse seminar „Kuusevõrse maitse suus: valgustatud keskkonnad, aistilised maastikud ja ajalooliste tehnikate taaselustamise katsed”. Ettekande pidas UTKK vanemteadur, Tallinna Ülikooli humanitaarteaduste instituudi professor Ulrike Plath. Juba 1804. aastal pani Wilhelm Christian Friebe kirja esimese kohaliku kuusevõrsele retsepti. Abiks tudengid ja Humalakoja pruulimeister, TÜ ajaloomagistrant Jaan Unt, katsetati seda ja hulka teisi retsepte, et luua augustikuus Tallinnas toimuvaks keskkonnaajaloo suurkonverentsiks eripruul. Ulrike Plath tutvustaski, millised on mineviku

maitsete taaselustamise ja praeguse õllekultuuri võimalused ja piirid.

• 8. juunil tähistati 110 aasta möödumist silmapaistva folkloristi ja etnomusikoloogi Herbert Tampere sünnist tema kodukohas Rannu kihelkonnas Väike-Rakkes. Ettekannetega esinesid Taive Särg („Rahvalaul elab”), Pille Kippar („Keerulised 1940-ndad”) ja Mall Hiemäe („Isiksuse rollist rahvaluuleteaduses. Aasta oli siis 1965”).

• 8.–9. juunini toimus traditsiooniline kirjandus- ja teatriteaduse tudengite kevadkool Liinakuruse. Oma tänavu kaitstud teatriteaduse bakalaureusetöid tutvustasid Madlen Siniallik ja Karmel Helena Kokk. Ettekannetega esinesid Roland Sinirahu („Prohvetlusest Ain Kalmuse teoste „Prohvet” ja „Juudas” põhjal”), Mart Tšernjuk („Klassikaliste vanahiina tekstide tõlkimisest eesti keelde”), Olle Paas („Dualism moodsal ajal”), Andrus Laansalu („Miks tõmmati esimene kriips kivile?”), Hele-Mai Viiksaar („Ema ja lapse kujutamine kirjanduses”), Piret Põldver („Vanaduse ja vanade inimeste kujutamine kirjanduses”) ja Ann Viisileht („Nikolai Baturinist ja tema loomingust”). Oliver Issak juhatas NO99 vestlusringi, kus osalesid Madli Pesti, Riina Oruaas ja Anneli Saro; vestlusringi „Kirjanduse tõlgendus

– kas kõik on maitse asi?” juhatas Arne Merilai.

• 8.–15. juunini toimus Riia–Tartu keeleretk „Kristjan Jaak Petersoni radadel”. 8. juunil peeti keeleretke avakonverents Eesti Vabariigi suursaatkonnas Riias. Suursaadik Arti Hilpuse tervitusele järgnesid ettekanded: Jüri Valge („Eesti keele aasta 2019”), Kristi Metste („Kristjan Jaak Petersoni roll eesti keele arendamisel”), Risto Järv („Eesti mütoloogia keel/teel”), Guntars Godinš („Kuidas tõlkida eesti luulet läti keelde”) ja Triin Jürgenstein („Eesti keele õpetamisest Riias”). Vahekonverentsid toimusid retke teele jäänud kohtades: 10. juunil Võnnu kirikus (esinesid Ilmar Tomusk, Ago Pajur, Tiit Rosenberg, Tuuli Tuisik), 11. juunil Rubene kirikus (Küllü Habicht, Heiki Valk, Taavi Pae, Mariko FASTER), 12. juunil Valga muuseumis (Tiit Rosenberg, Janika Kronberg, Jüri Viikberg, Lembit Vaba) ja Rõngu rahvamajas (Mari-Liis Vanaisak, Külli Prillop, Mart Velsker, Jüri Valge, Kadri Koreinik). Teemadest tulid käsitlemisele eesti keel riigikeelena, eesti vana kirjakeel, eesti murdekeeled, eesti ja läti keele suhted, liivi keel ja liivlased, Henriku kroonika, Johann Köler ja Läti, Cimze seminar, August Gailit eesti ja läti kultuuritegelasena, Võnnu lahing jpm.

• 10. juunil esitleti Viinistu kunstimuuseumis „Kuusalu rannakeele sõnaraamatut”, mis on Eesti Keele Instituudi väikeste murdesõnastike sarja kuues raamat. Sõnaraamatusse on koondatud üle 7000 märksõna, mis iseloomustavad rannarahva elukeskkonda ja traditsioonilist elujärge, kuhu kuuluvad meresõit ja kalapüük, käsitöömeistrid ja rahvalaulikud. Sõnaraamat valmis EKI ja Juminda Poolsaare Seltsi ühistööna, selle koostasid Piret Norvik ja Heli Kendra, toimetas Vilja Oja.

• 10.–14. juunini toimus Tartus Eesti Kirjandusmuuseumis Eesti-uuringute Tippkeskuse 8. aastakonverents koostöös rahvusvahelise võrdleva mütoloogia assotsiatsiooniga „Theoretical

Approaches to Comparative Mythology, including Transitions and Metamorphoses in Myth”. Müüdid kui ajatu ja uue-
nev inimvaimu väljendus olid vaatluse all erinevate perioodide ja levilate näitel. Teadlasi oli tulnud USA-st, Venemaalt, Poolast, Prantsusmaalt, Jaapanist, Saksamaalt, Tšehhist, Suurbritanniast, Hollandist, Hiinast, Mehhikost, Lätist, Armeenias, Iraanist, Norrast ja Valgevenest. Tavakohase teisi tippkeskusi esindava loengu pidas 10. juunil Tumedal Universumi Tippkeskuse vanemteadur Antti Tamm teemal „Kosmilised müüdid”. Eesti teadlastest osalesid Urmas Sutrop, Mare Kõiva, Reet Hiemäe, Anneli Mihkelev ja Indrek Ojam.

• 14.–15. juunil peeti Juhan Liivi muuseumis Rupsi külas Eesti Kirjandusmuuseumi IX kirjandusteaduse suvekool „Kirjanduse empaatiline häääl”. Ettekannetega esinesid Merike Reiljan („Empaatia tähenduslik ja moraalne mitmekülgsus”), Leo Luks („Keerulise empaatia lihtsustamine autori ohvri abil”), Mihkel Kunnus („Kuidas mõista erinevaid vaimusuurusi, kui need suured tulenevad erinevatest arengupeatustest ehk paar mõtet empaatiast neoteenia valguses”), Heidy Meriste („Empaatilise süütunde anatoomias Jaan Krossi loomingus”), Eduard Parhomenko („*Sensus communis* Madis Kõivu „Filosoofi-päevas” ja Marius Ivaškevičiuse „Kantis”), Tanar Kirs („Luulevajadusest XIX sajandi lõpu ja XX sajandi alguse eesti kultuuris”), Joosep Susi („Kes kõneleb luuletust?”), Kristiine Kikas („Tundmine luule lugemises”), Johanna Ross („Empaatia ja ühiskorter”), Piret Põldver („Vanaduse tähendus (kirjanduses)”) ja Aija Sakova („Isiklikust kirjanduses: Ene Mihkelson”). Kriitikute arutelu teemal „Kriitika ja empaatia” juhtisid Joosep Susi ja Maia Tammjärvi.

• 17.–18. juunil toimus Sagadi mõisas Eesti Keele Instituudi suveseminar. Instituudi töötajad esinesid leksikograafia, kõneuurimise ning keeleajaloo ja selge keele plokkides, juhtkond tutvustas EKI hetkeseisu. Samuti räägiti lähe-

malt uutest uurimisprojektidest, nagu „Eesti keele e-kogud ja diagnostilised testid”, „Koolieelikute ja I, II ning III kooliastme õpilaste eesti keele kui teise keele leksikaalne ja grammatiline profiil” ja „Eesti-komi veebisõnastik”.

- 18. juuni teisipäevaseminaril Eesti Kirjandusmuuseumis kõneldi nutirakenduste kasutusvõimalustest folkloristlikel välitöödel. Informaatikatudeng Airis Kruus tutvustas bakalaureusetööd „Mobiilirakendus Eesti Kirjandusmuuseumi grafitibaasile” ja grafiti andmebaasi koostaja Piret Voolaid selgitas, milliseid funktsionaalsusi peaks selline välitöörakendus sisaldama.

- 25.–29. juunini toimus Tartus Euroopa religiooniuuringute assotsiatsiooni 17. aastakonverents „Religioon – järjepidevused ja katkestused”. Tartu Ülikooli usuteaduskonna ja kultuuriteaduste instituudi ning Eesti Akadeemilise Usundiloo Seltsi korraldatud rahvusvahelisele tippüritusele saabus ligi 700 religiooniurijat, töötas kuus paralleelsektsiooni. Konverents tõi kokku eri uurimissuundade spetsialistid: usundilugu, religioonianthropoloogia, -sotsioloogia, -psühholoogia, -pedagoogika, materiaalse religiooni uuringud jt. Peeti kuus plenaarettekannet: Michael Stausberg (Norra, „Endangered Religions”), Zvi Bekerman (Iisrael, „Negotiating

Historical Narratives and Identity in Conflict Ridden Societies: Historical and Anthropological Perspectives”), David Thurffell (Rootsi, „On Secularity, Muslim Immigrants and the Post-Lutheran Mindset”), Lotte Tarkka (Soome, „Vernacular Mythic Imagination – Representing Emergent and Other Worlds in Finnic Oral Poetry”), Sonja Luehrmann (Kanada, „Institutional Rupture and Personal Continuity: Defining the „Post” in Post-Soviet Religion”), Timothy Insoll (Suurbritannia, „Continuations and Disruptions in African Religions and Ritual Practices from an Archaeological Perspective”).

- 27. juunil peeti Tartus LII Veski päev „Eesti keele mitu nägu”. Kavast oli kuus ettekannet: Tiit Hennoste („Allkeeled. 20 aastat hiljem”), Andriela Rääbis, Tiit Hennoste, Andra Rumm („Jumala vördjas mutt. Negatiivsete emotsioonide väljendamine suulises argisuhtluses”), Kirsi Laanesoo („omggggggggg:D:D:D:D:D. Emotsioonide väljendamisest netikeeles”), Tõnu Tender („Etüüd slängi näost: kriimus koon või klants sihverplaat?”), Peep Nemvalts („Sõnakas või sõnatu eesti teaduskeel?”) ning Eva ja Mart Velsker („Ilukirjanduse keel ja selle enneolematud võimalused”). Asetati ka lilled akadeemik J. V. Veski kalmule Raadi kalmistul.